

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 21.05.2021 г.

С Определение № 42 от 12.03.2021 г. по гр. д. № 3957/2020 г. на състав на Първо гражданско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК, е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение по следния въпрос:

„Необходимо ли е, за да се извърши делбата по реда на чл.353 ГПК, допуснатите до делба имоти да са еднакви по вид и предназначение (еднородни)?“

Произнасянето на ОСГК с тълкувателно решение по този въпрос се налага, поради наличието на противоречива практика на състави на Върховния касационен съд.

В Решение №111 от 20.10.2014г., постановено по гр.д.№ 2494/2014 г. на II г.о. на ВКС е прието, че за приложимостта на чл.292 ГПК (отм.) е необходимо от имотите, предмет на делбата, да могат да се съставят реални дялове за всеки съделител, при което съставянето на дялове или тегленето на жребий да е невъзможно или много неудобно, като същевременно всеки от съделителите следва да получи реален дял от наследствен имот, без да е необходимо имотите да са еднородни. Делбата по това дело е извършена като в дял на единия съделител е поставена нива, а в дял на другия съделител – втори етаж на двуетажна жилищна сграда.

В същия смисъл е и становището, изразено в Решение №102 от 19.07.2013 г., постановено по гр.д. № 490/2012 г. на I г.о. на ВКС, в което е прието, че обстоятелството, че имотите са от различен вид, не изключва принципа на предоставяне, при възможност, на дял в натура на всеки съделител, нито нарушава равноправието между съделителите. Прието е, че изнасянето на имотите на публична продажба като способ за извършване на делбата е приложим в случаите, когато този имот е реално неподеляем и не може да бъде поставен в един от дяловете. Когато допуснатите до делба недвижими имоти са повече от един, неподеляемост по смисъла на чл. 348 ГПК е налице само ако е невъзможно всеки от съделителите да получи реален дял. Оставено е в сила въззивно решение, с което в дял на единия съделител е поставен апартамент, а в дял на другия съделител – гараж, намиращ се в същата сграда.

В Решение № 224 от 21.11.2016г., постановено по гр.д. № 2378/2016 г. на I г.о. на ВКС е извършен анализ на практиката на ВКС, посочени са решения на тричленни състави на ГК, според които принципът на реален дял е водещ в делбата и не може да бъде игнориран по съображения, че имотите са на различна стойност, защото чл.69 ЗН изрично предвижда, че в този случай неравенството в дяловете се изравнява в пари (Решение № 634 от 04.10.2010 г. по гр.д. № 1378/2009г. на I г.о. на ВКС и Решение № 60

от 26.07.2010 г. по гр.д.№534/2009 г. на I г.о. на ВКС), както и решения на тричленни състави на ГК, според които не може да бъде извършено разпределение по чл.353 ГПК на два имота между двама съделители, когато имотите не са от един вид и са неравностойни – жилищен етаж от сграда и гараж (Решение № 258 от 25.10.2011 г. по гр.д. №144/2011 г. на II г.о. на ВКС) или апартамент и лозе (Решение № 165 от 08.05.2012 г. по гр.д. № 900/2011 г. на II г.о. на ВКС).

В Решение № 224 от 21.11.2016 г. по гр.д.№ 2378/2016 г. на I г.о. на ВКС е прието, че приоритет има принципът, залегнал в чл.69, ал.2 ЗН, според който, когато това е възможно, всеки от съделителите следва да получи дял в натура, а неравенството в дяловете се изравнява в пари и едва на следващо място, с оглед особеностите на конкретния случай, може да се приложи идеята при обособяването на дяловете да се съблюдава изискването за приблизителна равностойност по вид и стойност на имотите, включени в дяловете. Поради това делбата на дворно място, поделяемо на два дяла – застроен и незастроен, е извършена по реда на чл.353 ГПК.

В Решение №38 от 02.05.2018 г., постановено по гр.д. № 1343/2017 г. на I г.о. на ВКС също е прието, че при извършването на делба водещ е установеният с разпоредбата на чл.69, ал.2 ЗН принцип всеки съделител да получи дял в натура, като същата разпоредба предвижда неравенството в дяловете да се изравнява в пари.

В Решение № 258 от 25.10.2011 г., постановено по гр.д.№144/2011 г. на II г.о. на ВКС е прието, че съобразно разпоредбата на чл.69, ал.2 ЗН и с оглед спазването на равенството между съделителите при разпределянето по чл.353 ГПК, във всеки дял трябва да се включат по възможност еднакви по количество и вид и приблизително равни по стойност имоти, респективно максимално съответстващи по стойност на дяловете на съделителите, като неравенството в дяловете се изравнява в пари. Прието е, че е допустимо разпределение на различни по вид самостоятелни имоти само ако между страните липсва спор относно обособяването им в самостоятелни дялове, докато при наличието на спор, за да е приложим способът на чл.353 ГПК е необходимо да се образуват еднородни дялове от делбеното имущество. До делба са били допуснати два самостоятелни обекта – жилищен етаж и гараж, като тричленният състав на II г.о. на ВКС е извършил делбата чрез изнасянето на делбените имоти на публична продажба.

Становище в същия смисъл е изразено и в Решение № 7 от 27.01.2016 г., постановено по гр.д. № 4711/2015 г. на I г.о. на ВКС – прието е, че когато до делба са допуснати съществено различаващи се по стойност и разнородни имоти (един жилищен и няколко нежилни, незастроени имоти), не е възможно оформянето на равностойни дялове между съделителите, дори когато техните части в съсобствеността са равни.

С оглед горното и доколкото поставеният въпрос ангажира компетентността на Гражданска колегия, и на основание чл. 124, ал. 1, т.1 ЗСВ и чл. 128, ал. 1 ЗСВ се налага да се образува тълкувателно дело на Гражданска колегия на ВКС.

Предвид изложеното,

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува т. д. № 2/2021 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, за приемане на тълкувателно решение по въпроса:

Необходимо ли е, за да се извърши делбата по реда на чл. 353 ГПК, допуснатите до делба имоти да са еднакви по вид и предназначение (еднородни)?

II. Определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т. д. № 2/2021 г. на ОСГК в състав:

- съдия Маргарита Соколова,
- съдия Бонка Дечева, докладчик,
- съдия Борис Илиев.

III. Делото да се докладва на комисията за предприемане на действия по т. 7 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС.

IV. Настоящото разпореждане, заедно с Определение № 42 от 12.03.2021 г. по гр. д. № 3957/2020 г. на 1-во г.о. на ВКС, да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**